

Den judiska sängkammarmöbeln

Berättande, materialitet och identitet

SUSANNE NYLUND SKOG är fil.dr i etnologi, folklorist och genusforskare, utbildad vid Stockholms universitet. Numera är hon forskare på Institutet för språk och folkminnen, Dialekt- och folkminnesarkivet i Uppsala. Där arbetar hon för närvarande på ett projekt om fågelskådning och ett om judiskt liv i Sverige. I höst publiceras hennes bok om judiska levnadsberättelser.

Sen tänker jag okej Vad är jag då? Persisk? Definitivt inte. Och svensk? Ja, jag känner mig, men ändå inte. Mina barn är svenska, men jag känner inte ändå. Jag kan inte säga att jag är svensk. Innerst inne. Det kan jag inte säga. Så jag vet inte vad jag är. Så jag kom på att jag är judisk. Det är min identitet.

Så resonerar Rakel kring frågan om vad det innebär för henne att vara judinna. Rakel är en judinna i åttioårsåldern, en änka med fem barn och elva barnbarn, som bor i Stockholm. Hon föddes i Österrike på 1920-talet, flydde undan nazismen med sin yngre syster till England och senare till dåvarande Palestina. Hon levde under en tid i Irak och kom till Sverige på 1950-talet. Rakel är en av de judinnor jag intervjuat under mitt arbete med en studie om identitets-skapande bland judinnor i Sverige. Vi har träffats vid flera tillfällen hemma hos henne då hon har berättat om sitt liv för mig och min bandspelare.

När jag första gången intervjuar Rakel berättar hon en historia om några möbler från hennes barndomshem för mig. I den här artikeln vill jag visa hur denna historia återspeglar identitetsprocessen som Rakel summerar i citatet ovan. Syftet är att analysera historien med avseende på hur det materiella är en del av berättandet.

Det är också en ganska rolig historia.

Du vet vi hade ett, mamma och pappa hade ett sovrum i Wien, som min pappa beställde. Jag ska visa dig. Jag har delar här. Och min mamma tyckte inte om det. Hon var mycket mer, lite mer modern. (S: Mm) Hon var mer som jag, vet du. Davids smak. (S: Mmm)

Sen när dom skulle flytta. De skulle flytta och packade ihop allt från Wien, då tänkte hon sovrummet. *Det där* sovrummet det kommer man aldrig att kunna ha i ett annat land, för det var så barock. (S: Ja) Man hade ju såna här jättestora containrar, vet du,

såna där transportbilar som fylldes och skickades iväg till Trieste, för då kunde man i alla fall fortfarande ta med sänt, inte så mycket, men möbler och sänt kunde man ta. (S: Mm)

Och från Trieste skulle mina föräldrar sen se var de hamnade och så skulle det inte vara så svårt. (S: Mm) Så det skickades iväg och de där gamla möblerna lämnade, dom lämnade mamma i sina föräldrar. Vad hette det? (S: I lager) Ja, i lager då.

Sen efter kom. Kriget med Italien bröt ut. Då tog tyskarna i beslag allt som var, allt som mamma hade skickat iväg. (S: Ja) Sen när hon kom tillbaka till Wien, det enda som var kvar var de där möblerna hon inte gillade. Hahaha (S: Haha) och jag *älskar* de här möblerna!

S: För dom påminner dig om din barndom då.

R: Just det ja, och sen är de vackra. Nu har jag för rörigt i rummet, så jag kan inte visa dig alltihopa. Jag kan visa dig en del. (S: Ja, ja)

Och sen hade hon en liten lägenhet du vet, på två rum, hon möblerade *allt* med möblerna för det fanns säng, en liten soffa att ligga på dagen, det fanns frukostbord med stolar, det fanns toalettbord, det fanns jättestor garderob. Det var två rum.

S: Komplett då?

R: Komplett ja, så att så var det.

Det var alltså Rakels judiske far som beställde sovrumsmöbeln till deras hem i Wien. Rakels mor tyckte aldrig om möblerna, berättar Rakel. Mamman hade en annan, mer modern smak, än pappans barocka. När föräldrarna insåg att de var tvungna att lämna Österrike placerade de alla sina ägodelar i en container som togs till Trieste. Endast sovrumsmöblemanget fick stanna kvar i ett lager i Wien, hos Rakels morföräldrar, för mamman ansåg att det inte skulle passa i något annat land. När även Italien drogs in i Andra Världskriget beslagtogs containern i Trieste. Sovrumsmöbeln däremot fanns kvar i Wien och kunde många år senare fylla mammans tvårumslägenhet.

Av den utskrivna berättelsen verkar det som om jag vid tillfället fick se de möbler

Rakel berättade om. Så var inte fallet. Hon svepte bara med handen i riktning mot ett rum som angränsade till det där vi satt, och eftersom jag inte förstod betydelsen av berättelsen, bad jag inte om att få se möblemanget. När jag senare började fundera över berättelsen om möblemanget och bad Rakel att få titta på möblerna ville hon inte visa mig dem. Det var alltför rörigt i det rum där de flesta av möblerna befann sig, och det enda jag kunde få se var en sänggavel.

Jag upprepade inte min fråga den gången och fick inte heller se sänggaveln. När jag så flera år senare var på besök hos Rakels dotter Sonja meddelade Rakel via sin dotter att rummet med möblerna var städat och jag kunde få se dem om jag ville. Jag tog då Sonja med mig till Rakels våning.

Rummet med möblerna är placerat längst bort i en korridor som inleds som en äldre serveringsgång och mynnar ut i en slags smal hall. Vi passerade matsalen, köket där någon skramlade med kastruller, ett tv-rum där några barnbarn befann sig, väggar klädda med bokhyllor, en smal passage med flera stängda dörrar och kom så slutligen till det lilla rum (troligen en pigkammare) där den största delen av möblerna var placerade. Möblerna är ljus gråmålade, rikt smyckade med träsniderier föreställande blomrankor och keruber. I möblemanget ingår enligt Rakel ett femtontal delar. Ett toalettbord, några stolar, två sänggavlar, ett linneskåp, ett skrivbord och en mindre skänk fanns i det lilla rummet vid vårt besök.

Varför tog det så lång tid innan jag fick se möblerna? Och varför var de placerade så avlägset och undangömt i den stora lägenheten, trots att Rakel sa att hon älskade dem? Varför inledde hon berättelsen med att säga att hennes smak liknade

mammans moderna och sedan avsluta berättelsen med att hon älskade möblerna, som ju representerade faderns barocka smak? Och varför genrebestämde Rakel berättelsen som en rolig historia?

Berättande och materialitet är oupplösligt förenade processer. Dels ger föremål upphov till berättande, dels ger berättande upphov till föremål. Man kan uttrycka det så att föremål laddas med betydelser genom berättelser (Gustafsson Reinius 2005), likväl som att berättelser blir till genom föremål (Miller 2008). Att låta tingen tala, eller tala genom tingen, kan till exempel vara sätt att undvika smärtsamma minnen, likväl som att bevara kära sådana (Wettstein 2008). Föremålen kan också hjälpa till att uttrycka det som kanske är svårt eller rentav omöjligt att uttrycka muntligen eller skriftligen (Hirsch och Spitzer 2010:294–295, Jackson 2002). Detta menar jag är fallet med sovrumsmöblen i Rakels muntliga berättelser. Möblen får i dem representera och symbolisera det som för henne är betydelsefullt, men svårt att tala om.

Sovrumsmöblen införskaffas av pappan, som var född jude och, som enligt Rakel, hade en annan smak än mamman, som var född österrikiska. Sovrummet i den borgerliga våningen i Wien inreddes med möblerna och de hade ungefär samma status som judiskheten hade för familjen innan Anschluss, då Österrike i mars 1938 annekterades av Nazityskland. De fanns där i bakgrunden men bestämde inte familjen. Att det var just sovrummet som inreddes med möblerna är kanske också symboliskt, för det var ju där som det judiska reproducerades.

Mamman avfärdade sedan möblerna och stoppade undan dem i ett lager i Wien hos sina föräldrar. Där gömdes möblemangnet som en judisk flyktning avstängd

från världen men skyddad av morföräldrarna, som ju inte var judar. Mamman ville inte kännas vid sin judiska tillhörighet och agerade som om hon kunde välja bort den. Möblerna fick inte följa med på flykt ut i världen, för det fanns inget annat land där de kunde passa in. När mamman sedan återvände till Wien fyllde hon en hel tvårumslägenhet med de femton delarna.

Det judiska dominerade. Det var inte längre något som skulle gömmas undan. Det hade tagit över och definierade nu hennes liv. I det borgerliga Wien levde mamman i en lägenhet som var helt "judisk". Vi ser alltså hur möblernas betydelse och placering korresponderar med det judiska arvets roll i Rakels levandshistoria.

Ytterligare aspekter som stärker en sådan tolkning är att Rakel kan älska möblemanget trots att det inte är i hennes smak. Hon tycker också att de är vackra, samtidigt som hon verkar påpeka att det inte är de estetiska aspekter som är avgörande för om man upplever sig som judisk eller ej. Rakel styr också när och i vilken situation och placering jag ska få se möblerna. De är placerade avsides i lägenhet. Periodvis finns vissa av de femton delarna på andra platser i våningen. På samma sätt som hon under intervjuerna var noga med att ge sin syn på vad det är att leva som judinna är hon noggrann med hur möblerna visas för mig.

Hur möblerna är placerade och vad som förvaras på, och i dem, säger också mycket om deras symboliska betydelse. Det tycks som om hela Rakels släkt huserar i och på dem, främst i form av fotografier, men också äldre arvegods som små syskrin, dokument, dukar och vaser. Alla dessa är ting som genom Rakels berättelser placeras in i den judiska släkthistorien som är

så betydelsefull för Rakel (Nylund Skog 2011). Ett exempel på ett sådant föremål är ett litet etui för nagelvård. Detta visar Rakel mig samma dag jag får se möblemanget. Hon hejdar mig när jag är på väg att lämna pigkammaren och leder mig in i matsalen där hon varsamt och med lite darrande händer öppnar det lilla etuiet. Det är av läder och snillrikt konstruerat med små fack för nagellack, krämer, bomullstussar och orangepinnar i elfenben. Präglad i skinnet anas en hotellogga. Etuiet visar sig också vara från Rakel och makens besök i Paris på tidigt femtiotal. Rakel har sparat det för att det var så vackert och för att det påminner henne om en lycklig tid. Rakel gifte sig med David mot hans föräldrars vilja och det var just i Paris som Rakel första gången fick träffa Davids föräldrar och alla syskon (Nylund Skog 2008, 2011). Innan dess hade hon bara träffat en av Davids äldre bröder. Det går att betrakta Parisbesöket som en symbolisk manifestation av att Rakel då verkligen tillhörde den judiska släkten.

Vi ser också att sammanhanget här bestämmer möblemanget, genom de ting som omger och placeras i dem. De fungerar här som en slags tidlösa förvaringskärl för judiska släktminnen, men också som katalysatorer för den historia av flykt och resa som Rakel är en del av. Det går, menar jag, att förstå Rakels tvekan att visa upp möblerna som ett sätt att reglera hur det judiska bör presenteras. Hon ville att rummet där de stod skulle vara städat och att möblerna skulle vara placerade så att de kom till sin rätt. Kanske ville inte Rakel att det judiska skulle framstå som kaotiskt och oorganiserat. Det var säkert heller ingen slump att jag fick se möblerna när de, så att säga, var i bruk, när några av barnbarnen var på besök och bodde i rum-

met. Det var först då, när det judiska var aktivt, när den viktiga släkthistoriens togs i bruk av samtidens judiska barn, som jag tilläts se dem.

Som Rakels berättelser vittnar om har möblemanget ändrat betydelse när det flyttats runt, samtidigt som det också bevarat något av det förflutna. Ur ett perspektiv passar det fortfarande inte in. När jag frågar dottern Sonja om varför hon tror att möblerna placerats så avsides i den stora våningen, svarar hon att det är för att de inte passar in någonstans. De är för mycket, påpekar hon.¹ Under intervjuerna uttryckte även Rakel att möblemanget var stort och svårplacerat med alla sina femton delar. Ur det perspektivet framstår det judiska som överväldigande och som omöjligt att stoppa undan och dölja. Förr eller senare kommer det i alla fall fram, om man får tro intervjuerna med Rakel, och kanske blir det som i mammans fall så att hela livet fylls av det judiska.

När jag i ett tidigare arbete analyserade Rakels skrivna minnen skrev jag att de bör förstås som en av de berättelser som reproducerar den judiska diaspora hon är en del av (Nylund Skog 2011). Jag skrev också att hemlandet i denna diaspora är en mytisk plats utan återvändo, en plats som inte existerar på annat sätt än i en mytisk föreställningsvärld (Brah 1997:192, se även McLeod 2000:210–211). Kanske är det möjligt att betrakta möblemanget som en materialisering av hemlandet, som en plats av tillhörighet. Jag tror det. Möblemanget får i Rakels berättelser hårbärgera alla de motsträviga och längtansfulla känslor av tillhörighet och utanförskap som det judiska hemlandet har i den judiska diasporan. Sammanhanget inom vilket berättelsen kom till stånd stärker också denna tolkning. Rakel berättar sin rolliga historia om möblemanget när vi

under intervjun samtalar om hur det kom sig att hon och David bosatte sig i Sverige. Då placerar hon också tydligt sig själv, och i förlängningen möblemanget, i en judisk diaspora.

S: Men en stor del av Davids familj hamnade ju i London, så ni var inte på väg dit och tänkte att ni skulle bosätta er där?

R: Det var frågan om det, men jag undrar om inte ändå David tyckte det var för mycket släkt där. Han ville ju vara lite fri, befria sig lite grand från familjetryck. Å andra sidan, jag hade uppskattat om *min* familj funnits nära. Du vet, vi är spridda över hela världen, dom som överlevde. I Australien, i Canada, i Frankrike, i Israel. Jag är här.

S: Mm, men din mor kom hit när hon blev äldre.

R: Ja, hon kom hit. Det var ju så att pappa, vet du nittonhundrafyrtiosju efter kriget, vid första tillfälle ville han tillbaka till Wien. Och då var det en grupp österrikiska judar som då åkte tillbaka till Wien och alla fick vad dom ägde förut, *nästan*, (S: Hm) allt som var i engelska, franska eller amerikanska zonen. *Min* pappas egendom var i ryska zonen. Så man fick ingenting och när man äntligen *fick*, då hade dom tömt hela fabriken på alla dyrbara maskiner, så det var ett TOMT skal, som dom fick en spottstyver för bara, för. (S: Mm) Vad heter det? Tomten (S: Mm) och en tom byggnad (S: Oj). Så det var, jag tror han blev väldigt *besviken* (S: Ja). I alla fall, han dog fyrtionio, fyrtionio är gammal (S: Oj) i följderna från koncentrationslägret. De hade sparkat honom i njurarna, så han hade alltid blödningar och högt blodtryck och allt som det innebar. Så han dog på grund av det han hade varit med om (S: Usch!). Väldigt ont, vet du. Fyrtionio år, det är ju ingenting. Nitton hundrafyrtioåtta, så han fick aldrig träffa David och barnen.

S: Tragiskt, men din mor stannade hon i Wien?

R: Då stannade hon i Wien och sen min syster var då i armen fyrtioåtta, men sen kom hon. Jag tror mamma åkte en gång till, till Israel. Hon stannade för att hon då, det var inte klart än med vår egendom där, så pappa dog *innan* han visste att de tömt fabriken på allt.

S: Kanske var lika bra.

R: Ja, så att, och mamma bodde då i Wien. Det är också en ganska rolig historia.

Här framgår det att den roliga historien är att betrakta som en del av Rakels släkt-historia och som ytterligare en av de berättelser som håller diasporan samman. Rakel beskriver här hennes judiske fars för tidiga död och hur de inte hade någon egendom kvar efter kriget. Bara ett tomt skal, säger hon med hög röst. Det enda som fanns att fylla skalet med var möblemanget.

Det tycks vara det enda beständiga i en föränderlig värld. När jag sedan frågar när Rakels mamma kom till Sverige får jag den roliga historien om möblemanget till svar.

Här har vi också ett möjligt svar på frågan om varför Rakel bestämde berättelsen som rolig. Exakt vari det roliga ligger är ju lite svårt att förstå. Kanske handlar det om att det inte gick att göra sig av med möblerna, eller att de var så många att de kunde fylla en hel tvårumslägenhet. Det roliga handlar kanske om att det inte går att smita från sitt judiska arv. Det är ingenting man bara kan skaka av sig och ignorera, då slår det bara tillbaka med våldsam kraft och tar över hela ens liv, som i Rakels mammas fall.

Under en intervju fem år senare kommer möblemanget åter på tal. Det är när jag frågar Rakel hur hon tänkt när hon skapat sitt hem.

R: Det fanns ju ingenting när vi flyttade utan dom möblerna som min sängkammarmöbel, som min mamma inte tyckte om. Så det var där. Faktiskt det är sant. *Enormt stora*. Du får se det en gång (S: Ja, nån gång) ja, och passa in till modernt och samhälle. Som hon fick lämna ju då Österrike under dom omständigheterna jag berättat förut. Då tyckte hon det var lika bra att lämna dom i Wien i förvar och hennes föräldrar

skulle bevaka dom. Då lyckades dom (S: Mm). Sen när mamma kom tillbaka till Wien hade hon ju ingenting annat. Hyrde hon en våning så kunde hon möblera faktiskt en våning med sängkammarmöblerna. Hahaha (S: Haha) Så det är det, också när jag inte hade möjlighet.

S: När kom dom hit? Hur kom dom hit? När kom dom till Sverige, möblerna?

R: När mamma flyttade hit sedan.

S: Så då blev det

R: Och då, då fanns det plats för dom. Då kom dom hit. (S: Jaa) Så dom var då kvar i Wien (S: Ja) och mamma möblerade lägenhet med dom, men jag tror hon hade inte plats för den stora garderoben. Men i all fall, så att min man han hjälpte henne att ta hit alltihopa. Hon möblerade sin lilla lägenhet och det andra hade han i förvar här i källaren och nu har jag tagit upp alltihopa.

Tidigare har jag hävdat att Rakels pappa ersattes av hennes andra make David, att det var via dem som det judiska löpste (Nylund Skog 2011). I det här avsnittet ser vi att Rakels mamma ofrivilligt blivit stadd att förvalta det judiska, innan denna länk mellan Rakels pappa och David är etablerad, och att det är David som hjälper Rakels mamma att föra möblemanget till Stockholm och till Rakel. Jag kan inte låta bli att undra om tidpunkten då Rakel och David i Sverige började berätta om sitt judiska ursprung sammanfaller med tidpunkten då Rakels mamma och möblemanget anlände till Stockholm. Rakel poängterar också, som vi minns, att David och hennes far hade likadan barock smak och inte modern som hennes och mammans.

Intressant här är också att de delar av möblemanget, som inte ryms i mammans bostad i Stockholm, magasineras i källaren i huset där Rakel och David bor. När sedan David dör tar Rakel upp möblerna från källaren. Det är som om möblerna nu symboliskt får ersätta både mamman och maken.

Det är också intressant att Rakel här med emfas poängterar möblernas storlek. Hon har nu verkligen försökt att få plats med dem i lägenheten och inte riktigt lyckats. Det är inte förrän några månader efter denna intervju som jag äntligen får möjlighet att se möblerna. Först då tycks Rakel ha hittat ett sätt att kontrollera och presentera det judiska möblemanget för mig.

En av Rakels döttrar bor i samma fastighet som Rakel. När Rakel första gången kom på besök dit blev hon väldigt förtjust.

Och jag kom in i entrén. Det var *precis* som vårt hus i Wien där vi bodde. Vi bodde ju också mitt i stan. Det var samma entré, nästan, och dörren var ungefär samma, bara det var mörkt. Här är det ljust trä. Och sen några trappor och hiss, precis samma hiss.

Fastigheten i Stockholm var en kopia av den i fastigheten i Wien där Rakel växt upp. Hon försökte övertala David att också flytta till fastigheten i Stockholm dit en av döttrarna flyttat, men han var motsträvig, han tyckte att de hade det bra där de bodde. Rakel sade till honom "Jag gör i ordning våningen. Tycker du om det, okej. Om inte, så får det vara." Hon berättar att hon var så nervös. Två veckor innan de skulle flytta sa han okej, och en kort tid efter flytten sa han till henne att det var det bästa hon gjort. De fick ett par underbara sista år tillsammans i våningen avslutar Rakel sin berättelse.

Om vi symboliskt betraktar fastigheten med porten, trappuppgången och hissen som Rakels ursprung, som ett litet förflutet Wien, och möblemanget som deras gemensamma judiska arv, det som binder dem och deras spridda släktingar samman, ser vi hur Rakel mitt i Stockholm och Sverige skapat ett tryggt hem där de

centrala ingredienserna i hennes identitet och liv finns med. Jag citerar henne åter från den första intervjun:

Sen tänker jag okej Vad är jag då? Persisk? Definitivt inte. Och svensk? Ja, jag känner mig, men ändå inte. Mina barn är svenska, men jag känner inte ändå. Jag kan inte säga att jag är svensk. Innerst inne. Det kan jag inte säga. Så jag vet inte vad jag är. Så jag kom på att jag är judisk. Det är min identitet.

Jag har i artikeln velat visa att Rakels identitetsprocess avspeglas i möblemanget och dess öde. Då har det blivit tydligt att det materiella är en oupplöslig del av berättandet, eller annorlunda uttryckt; att materialitet och berättande är relaterade processer, där berättelser ger upphov till ting och ting ger upphov till berättelser. Rakels möblemang bär på berättelser om judiskhet och dess plats, rörelser och betydelser.

Det omvända förhållandet råder också; Rakels berättelser framkallar möblemanget och ger det mening. Materialitetens betydelser är också länkade på flera samverkande nivåer: dels handlar det om vad som är placerat på och i möblemanget, dels var möblemanget är placerat i lägenheten, och dessutom handlar det om lägenhetens placering i fastigheten, och den betydelse själva fastigheten ges. Ännu ett betydelselager handlar om fastighetens placering i geografin, i Stockholm och Sverige, där Rakel nu på ålderns höst lever sitt liv bland möbler som länkar henne med det förflutna och med framtiden.

Not

¹ Det är intressant att fundera över parallellerna mellan möblemanget och hur judar uppfattats och beskrivits genom historien. Judar tycks aningen vara för lite eller alldeles för mycket kvin-

nor och/eller män. De kännetecknas av motsatsen till måttlighet och balans (se t.ex. Boyarin 1997, Boyarin m.fl. 1996, Levitt 2002:163–164).

REFERENSER

- Boyarin, Jonathan & Boyarin, Daniel (eds.), 1996. *Jews and Other Differences: The New Cultural Studies*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Boyarin, Daniel, 1997. *Unheroic Conduct: The Rise of Heterosexuality and the Invention of the Jewish Man*. Berkeley: University of California Press.
- Brah, Avtar, 1997 (1996). *Cartographies of Diaspora: Contesting Identities*. London: Routledge.
- Gustafsson Reinius, Lotten, 2005. *Förfärliga och begärliga föremål: Om tingens roller på Stockholmsutställningen 1897 och Etnografiska missionsutställningen 1907*. Stockholm: Etnografiska museet.
- Hirsch, Marianne & Spitzer, Leo, 2010. *Ghost of Home: The Afterlife of Czernowitz in Jewish Memory*. Berkeley: University of California Press.
- Jackson, Michael, 2002. *The Politics of Storytelling: Violence, Transgression and Intersubjectivity*. Copenhagen: Museum Tusculanum Press.
- Levitt, Laura, 2002. "Letting go of liberalism: Feminism and the emancipation of the jews", in Donaldson, Laura E. & Pui-lan, Kwok (eds.), *Postkolonialism, Feminism & Religious Discourse*. New York: Routledge.
- McLeod, John, 2000. *Beginning Postcolonialism*. Manchester: Manchester University Press.
- Miller, Daniel, 2008. *The Comfort of Things*. Cambridge: Polity Press.
- Nylund Skog, Susanne, 2008. "In Persia I was called the Blonde: An attempt to analyse how a Jewess practices whiteness, in Olsson, Annika (red.), *Thinking with Beverly Skeggs*. Stockholm University: Centre for Gender Studies.
- Nylund Skog, Susanne, 2011. "Rörliga rötter: Intertextualitet och diaspora i en judinnas levnadsberättelse", i Marander-Eklund, Lena & Östman, Ann-Catrin (red.), *Biografiska betydelser: Norm och erfarenhet i levnadsberättelser*. Möklinta: Gidlunds förlag.
- Wettstein, Margit, 2009. *Liv genom tingen: Mäniskor, föremål och extrema situationer*. Stockholm/Stehag: Brutus Östlings Bokförlag Symposion.

SUMMARY

*The Jewish Bedroom Furniture
Narrativity, Materiality and Identity
(Den judiska sängkammarmöbeln
Berättande, materialitet och identitet)*

The article explores the meaning of a story about bedroom furniture, told by a Jewish woman in her eighties. The story serves as an illustrative example and starting point for an investigation of how material objects in narratives are used symbolically and imaginatively, as well as concretely. The story about the bedroom furniture highlights many as-

pects of the interrelated processes of narrating and materialization. It also illustrates the complexity of the process of materialization in itself. The furniture in the story function as timeless containers for Jewish memories, but also as catalysers for the stories of escape and travels that characterize Jewish life in the Diaspora.

Keywords: jewish woman, narrative, identity, materialization, diaspora.

Susanne Nylund Skog, PhD, researcher, Institute for Language and Folklore, Department of Dialectology and Folklore Research, Uppsala, Sweden.